

01189/09/CS

WP 163

Stanovisko č. 5/2009 k internetovým sociálním sítím

Přijaté dne 12. června 2009

Tato pracovní skupina byla zřízena podle článku 29 směrnice 95/46/ES. Je nezávislým evropským poradním orgánem pro ochranu údajů a soukromí. Její úkoly jsou popsány v článku 30 směrnice 95/46/ES a článku 15 směrnice 2002/58/ES.

Sekretariát poskytuje Evropská komise, Generální ředitelství pro spravedlnost, svobodu a bezpečnost, ředitelství C (Občanská spravedlnost, práva a občanství), B-1049 Brusel, Belgie, kancelář č. LX-46 01/02.

Adresa internetových stránek: http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/index_en.htm

Obsah

Shrnutí	3
1. Úvod	4
2. Vymezení „služby sociální sítě (SSS)“ a obchodní model	4
3. Uplatňování směrnice o ochraně údajů	5
3.1 Kdo je správce údajů?	5
3.2 Standardní nastavení respektující bezpečnost a soukromí	7
3.3 Informace, které mají SSS poskytovat	7
3.4 Citlivé údaje	8
3.5 Zpracování údajů nečlenů	8
3.6 Přístup třetích stran	8
3.7 Právní důvody pro přímý marketing	9
3.8 Uchovávání údajů	10
3.9 Práva uživatelů	11
4. Děti a nezletilé osoby	11
5. Shrnutí povinností/práv	12

Shrnutí

Toto stanovisko se zaměřuje na to, jak může provozování internetových stránek sociálních sítí splňovat požadavky právních předpisů EU na ochranu údajů. Jeho cílem je především poskytnout poskytovatelům služeb sociálních sítí pokyny k opatřením, která je nutno zavést k zajištění souladu s právem EU.

Ve stanovisku se uvádí, že poskytovatele služeb sociálních sítí a v mnoha případech poskytovatelé doplňkových aplikací jsou správci údajů s příslušnými odpovědnostmi vůči uživatelům služeb sociálních sítí. Stanovisko ukazuje, kolik uživatelů pracuje v čistě soukromé oblasti a kontaktuje jiné osoby jako součást spravování svých osobních, rodinných nebo domácích záležitostí. V těchto případech má stanovisko za to, že platí „výjimka pro domácí použití“ a že se nepoužijí předpisy upravující činnost správců údajů. Stanovisko rovněž upřesňuje situace, kdy se na činnosti uživatele služeb sociálních sítí nevztahuje „výjimka pro domácí použití“. Hlavní obavu pro pracovní skupinu podle článku 29 představuje šíření a využívání informací, které jsou dostupné na internetových stránkách sociálních sítí, pro jiné druhotné, nezamýšlené účely. V celém stanovisku je obhajováno silné standardní nastavení respektující bezpečnost a soukromí jako ideální výchozí bod, co se týká všech nabízených služeb. Hlavní oblastí obav je přístup k informacím o profilu. Stanovisko se zabývá rovněž tématy jako zpracování citlivých údajů a snímků, reklama a přímý marketing na internetových stránkách sociálních sítí a otázky týkající se uchovávání údajů.

Hlavní doporučení se zaměřují na povinnost poskytovatelů služeb sociálních sítí dodržovat směrnici o ochraně údajů a podporovat a posilovat práva uživatelů. Je nanejvýš důležité, aby poskytovatelé služeb sociálních sítí měli od počátku informovat uživatele o své totožnosti a měli by uvést veškeré jednotlivé účely zpracování osobních údajů. Zvláštní pozornost by měli poskytovatelé služeb sociálních sítí věnovat zpracování osobních údajů nezletilých osob. Stanovisko doporučuje, aby uživatelé přenášeli obrázky nebo informace o jiných fyzických osobách pouze se souhlasem dotyčné osoby, a domnívá se, že poskytovatelé služeb sociálních sítí mají rovněž povinnost informovat uživatele o právu ostatních osob na soukromí.

PRACOVNÍ SKUPINA PRO OCHRANU FYZICKÝCH OSOB V SOUVISLOSTI SE ZPRACOVÁNÍM OSOBNÍCH ÚDAJŮ

zřízená směrnicí Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995¹,

s ohledem na článek 29 a čl. 30 odst. 1 písm. a) a odst. 3 uvedené směrnice a čl. 15 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002,

s ohledem na článek 255 Smlouvy o ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise,

s ohledem na jednací řád pracovní skupiny,

PŘIJALA TENTO DOKUMENT:

1. Úvod

Vývoj internetových komunit a hostovaných služeb, jako jsou služby sociálních sítí (dále jen „SSS“), je poměrně novým jevem, přičemž počet uživatelů těchto internetových stránek nadále roste geometrickou řadou.

Osobní údaje, které uživatel vyvěsí na internetu, spolu s údaji o činnostech uživatele a jeho vztazích s ostatními lidmi, mohou vytvořit bohatý profil zájmů a činností této osoby. Osobní údaje zveřejněné na internetových stránkách sociálních sítí mohou využít třetí strany k řadě účelů, včetně obchodních, a mohou představovat značná rizika, jako je krádež totožnosti, finanční ztráty, ztráta obchodních příležitostí či možnosti zaměstnání a tělesná újma.

Berlínská Mezinárodní pracovní skupina pro ochranu údajů v telekomunikacích přijala v březnu 2008 *Římské memorandum*². Memorandum analyzuje rizika pro soukromí a bezpečnost, která představují sociální sítě, a poskytuje pokyny pro regulační orgány, poskytovatele a uživatele. Nedávno přijaté usnesení o ochraně soukromí ve službách sociálních sítí³ rovněž vyzdvihuje problémy, které SSS přinášejí. Pracovní skupina rovněž bere v úvahu písemné stanovisko Evropské agentury pro bezpečnost sítí a informací (ENISA) s názvem *„Bezpečnostní otázky a doporučení pro internetové sociální sítě“*⁴ zveřejněné v říjnu 2007, které je určeno regulačním orgánům a poskytovatelům sociálních sítí.

2. Vymezení „služby sociální sítě (SSS)“ a obchodní model

SSS lze obecně vymezit jako on-line komunikační platformy, které jednotlivcům umožňují spojovat se se sítěmi nebo vytvářet sítě stejně smýšlejících uživatelů. Z právního hlediska jsou sociální sítě službami informační společnosti definovanými v čl. 1 odst. 2 směrnice 98/34/ES ve znění směrnice 98/48/ES. SSS sdílejí určité vlastnosti:

- uživatelé jsou vyzýváni, aby poskytli osobní údaje za účelem vytvoření svého popisu nebo „profilu“;

¹ Úřední věstník L 281, 23.11.1995, s. 31,

http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/workinggroup/index_en.htm

² http://www.datenschutz-berlin.de/attachments/461/WP_social_network_services.pdf.

³ Přijaté na 30. Mezinárodní konferenci inspektorů ochrany údajů a soukromého života ve Štrasburku, 17.10.2008, http://www.privacyconference2008.org/adopted_resolutions/STRASBOURG2008/resolution_social_networks_en.pdf.

⁴ http://www.enisa.europa.eu/doc/pdf/deliverables/enisa_pp_social_networks.pdf.

- SSS rovněž poskytují nástroje, které uživatelům umožňují vyvěsit své vlastní materiály (obsah vytvořený uživatelem, např. fotografie nebo zápis v deníku, hudbu nebo videoklip či odkazy na jiné internetové stránky⁵),
- „vytváření sociálních sítí“ je umožněno pomocí nástrojů, které obsahují seznam kontaktů u každého uživatele a pomocí nichž mohou uživatelé vzájemně reagovat.

SSS získávají velkou část svých příjmů z reklamy, jež je poskytována spolu s internetovými stránkami, které vytvořili uživatelé a na něž mají uživatelé přístup. Uživatelé, kteří na svých profilech vyvěsí velké množství informací o svých zájmech, poskytují upřesněný trh inzerentům, kteří na základě těchto informací chtějí zasílat cílené reklamy.

Je proto důležité, aby SSS fungovaly způsobem, jenž respektuje práva a svobody uživatelů, kteří mají oprávněná očekávání, že osobní údaje, které zveřejní, budou zpracovány podle evropských a vnitrostátních právních předpisů v oblasti ochrany údajů a soukromí.

3. Uplatňování směrnice o ochraně údajů

Na poskytovatele SSS se ve většině případů vztahují ustanovení směrnice o ochraně údajů, a to i tehdy, jestliže se jejich ústředí nacházejí mimo EHP. Pracovní skupina podle článku 29 odkazuje na své dřívější stanovisko k vyhledávačům, pokud jde o další pokyny k otázkám usazení a používání vybavení jako rozhodujících činitelů pro použitelnost směrnice o ochraně údajů a pravidel, které si vyžádalo protokolování IP adres a používání cookies⁶.

3.1 Kdo je správce údajů?

Poskytovatelé SSS

Poskytovatelé SSS jsou správci údajů podle směrnice o ochraně údajů. Poskytují prostředky pro zpracování uživatelských údajů a veškeré „základní“ služby související se správou uživatelů (např. registrace a rušení účtů). Poskytovatelé SSS rovněž určují možné použití uživatelských údajů pro účely reklamy a marketingu – včetně reklamy zajišťované třetími stranami.

Poskytovatelé aplikací

Správci údajů mohou být rovněž poskytovatelé aplikací, pokud vyvíjejí aplikace, které fungují spolu s aplikacemi SSS, a o použití takových aplikací rozhodují uživatelé.

Uživatelé

Ve většině případů se uživatelé považují za subjekty údajů. Směrnice neukládá povinnosti správce údajů fyzické osobě, která zpracovává osobní údaje „pro výkon výlučně osobních či domácích činností“ – tzv. „výjimka pro domácí použití“. V některých případech se na činnosti uživatele SSS nemusí vztahovat výjimka pro domácí použití a lze mít za to, že uživatel přebírá určité odpovědnosti správce údajů. Níže jsou uvedeny některé z těchto příkladů:

⁵ V případech, že SSS poskytují služby elektronických komunikací, se použijí rovněž ustanovení směrnice o soukromí a elektronických komunikacích 2002/58.

⁶ WP148, „Stanovisko č. 1/2008 k otázkám ochrany údajů v souvislosti s vyhledávači“.

3.1.1. Účel a povaha

Rostoucím trendem SSS je „přechod z „Web 2.0 pro zábavu na Web 2.0 pro produktivitu a služby“⁷, kdy činnosti některých uživatelů SSS mohou překročit výlučně osobní či domácí činnosti, je-li například SSS použita jako platforma pro spolupráci určitého sdružení nebo společnosti. Pokud uživatel SSS jedná jménem společnosti či sdružení nebo používá SSS převážně jako platformu na podporu obchodních, politických nebo charitativních cílů, zmíněná výjimka neplatí. V tomto případě uživatel přebírá veškeré odpovědnosti správce údajů, který poskytuje osobní údaje jinému správci údajů (poskytovateli SSS) a třetím stranám (ostatní uživatelé SSS nebo případně další správci údajů s přístupem k těmto údajům). V těchto případech musí mít uživatel souhlas dotčených osob nebo jiný legitimní základ stanovený ve směrnici o ochraně údajů.

Obvykle je přístup k údajům (údaje z profilu, vyvěšené zprávy, příběhy ...) poskytnutým uživatelem omezen na kontakty, které si uživatel sám vybere. V některých případech však mohou uživatelé získat vysoký počet kontaktů třetích stran, z nichž některé nemusí ve skutečnosti znát. Vysoký počet kontaktů by mohl být signálem, že neplatí výjimka pro domácí použití a uživatel je proto považován za správce údajů.

3.1.2. Přístup k údajům o profilu

Poskytovatelé SSS by měli zdarma zajistit standardní nastavení respektující soukromí, které omezuje přístup ke kontaktům podle vlastního výběru.

Pokud přístup k údajům z profilu přesahuje kontakty podle vlastního výběru, je-li například přístup k profilu umožněn všem členům v rámci SSS⁸ nebo jsou-li údaje indexovatelné vyhledávači, přístup přesahuje osobní nebo domácí oblast. Stejně tak v případě, že uživatel přijme informované rozhodnutí o rozšíření přístupu mimo „přátele“ podle vlastního výběru, nabývají platnosti odpovědnosti správce údajů. Pak bude platit stejný právní režim jako v případě, kdy jakákoli osoba používá jiné technologické platformy ke zveřejnění osobních údajů na internetu⁹. V řadě členských států neexistence omezení přístupu (tedy veřejný charakter) znamená, že platí směrnice o ochraně údajů, pokud jde o uživatele internetu, který nabývá odpovědnosti správce údajů¹⁰.

Je nutno mít na paměti, že i v případě, že neplatí výjimka pro domácí použití, může uživatel SSS využít jiných výjimek, jako je výjimka pro publicistické účely, umělecký nebo literární projev. V těchto případech je nutno usilovat o rovnováhu mezi svobodou projevu a právem na soukromí.

3.1.3 Zpracování údajů třetích stran uživateli

Uplatnění výjimky pro domácí použití je omezeno rovněž nutností zaručit práva třetích stran, zejména co se týká citlivých údajů. Dále je nutné podotknout, že i v případě, že platí výjimka pro domácí použití, může být uživatel odpovědný podle obecných ustanovení dotyčných vnitrostátních občanskoprávních nebo trestních předpisů (např. pomluva, odpovědnost za

⁷ „Internet budoucnosti: Evropa musí být hlavním hráčem“, projev Viviane Redingové, evropské komisařky pro informační společnost a média během zasedání iniciativy Lisabonské rady „Budoucnost internetu“, Brusel, 2. února 2009.

⁸ Nebo lze-li tvrdit, že při přijetí kontaktů nebyl proveden skutečný výběr, tj. uživatelé akceptují „kontakty“ bez ohledu na existující vztahy.

⁹ Např. u publikačních platform, které nejsou SSS, nebo v případě programového vybavení ve vlastním prostředí.

¹⁰ Ve svém rozsudku ve věci Satamedia ESD v bodě 44 naopak uvedl: „Z toho plyne, že tato druhá výjimka musí být vykládána tak, že se vztahuje výhradně na činnosti spadající do rámce soukromého či rodinného života jednotlivců (viz výše uvedený rozsudek Lindqvist, bod 47). Tak tomu zjevně není, pokud jde o činnosti Markkinapörssi a Satamedia, jejichž předmětem je seznámit se shromážděnými údaji neomezený počet osob.“

občanskoprávní delikty v souvislosti s porušením práva na ochranu osobnosti, trestní odpovědnost).

3.2 Standardní nastavení respektující bezpečnost a soukromí

Hlavním prvkem důvěry v SSS je bezpečné zpracování informací. Správci musí přijmout příslušná technická a organizační opatření „jak při přípravě systému zpracování, tak v průběhu vlastního zpracování“ s cílem zajistit bezpečnost a zabránit jakémukoli neoprávněnému zpracování, s přihlédnutím k rizikům vyplývajícím ze zpracování údajů a z povahy údajů¹¹.

Důležitým prvkem nastavení respektujícího soukromí je přístup k osobním údajům zveřejněným v profilu. Není-li tento přístup omezen, mohou třetí strany sestavovat jakýkoliv druh důvěrných údajů týkajících se uživatelů, buď jako členové SSS, nebo prostřednictvím vyhledávačů. Avšak pouze menšina uživatelů přihlašujících se ke službě provede změny standardního nastavení. Poskytovatelé SSS by proto měli nabízet standardní nastavení respektující soukromí, které uživatelům umožní svobodně a výslovně souhlasit s přístupem k obsahu jejich profilu kromě kontaktů podle vlastního výběru s cílem snížit riziko neoprávněného zpracování těchto údajů třetími stranami. Profily s omezeným přístupem by nemělo být možné vyhledat interními vyhledávači, včetně funkce vyhledávání podle parametrů jako věk nebo místo. Rozhodnutí o rozšíření přístupu nemohou být implicitní¹², například možnost „aktivního nesouhlasu“ poskytnutá správcem SSS.

3.3 Informace, které mají SSS poskytovat

Poskytovatelé SSS by měli uživatele informovat o své totožnosti a různých účelech zpracování osobních údajů podle ustanovení článku 10 směrnice o ochraně údajů, včetně například:

- použití údajů pro účely přímého marketingu,
- případné sdílení údajů se stanovenými kategoriemi třetích stran,
- přehled o profilech: jejich vytváření a hlavní zdroje dat,
- použití citlivých údajů.

Pracovní skupina doporučuje, aby:

- poskytovatelé SSS uživatele přiměřeně upozornili na ohrožení soukromí jich samotných i ostatních osob při přenášení údajů na SSS,
- uživatelům SNS by mělo být rovněž připomenuto, že přenášení informací o jiných fyzických osobách může porušit práva dotčených osob na soukromí a ochranu údajů,
- poskytovatelé SSS by měli uživatelům SSS rovněž doporučit, aby v případě, že chtějí přenést obrázky nebo informace o jiných fyzických osobách, tak učinili pouze s jejich souhlasem¹³.

¹¹ Článek 17 a bod 46 odůvodnění směrnice o ochraně údajů.

¹² Zpráva a pokyny o soukromí v službách sociálních sítí („Římské memorandum“) uvádí rizika jako „klamný pojem komunity“, s. 2, „poskytnutí více osobních údajů, než si myslíte, že jste poskytli“, s. 3. Společnost pro počítačovou bezpečnost upozorňuje důležitou SSS na standardní přístup ke členům se stejnou zeměpisnou polohou: <http://www.sophos.com/pressoffice/news/articles/2007/10/facebook-network.html>.

¹³ To by mohlo být usnadněno zavedením nástrojů ke správě označování na internetových stránkách sociálních sítí, např. zpřístupněním oblastí v osobním profilu za účelem uvedení, že se čeká na souhlas s uvedením jména uživatele na

3.4 Citlivé údaje

Údaje odhalující rasový nebo etnický původ, politické názory, náboženské nebo filozofické přesvědčení, členství v odborových svazech nebo údaje o zdraví či sexuálním životě jsou považovány za citlivé. Citlivé osobní údaje mohou být na internetu zveřejněny pouze s výslovným souhlasem subjektu údajů nebo tehdy, jestliže subjekt údajů zjevně sám zveřejnil tyto údaje¹⁴.

V některých členských státech EU se snímky subjektů údajů považují za zvláštní kategorii osobních údajů, jelikož mohou být použity ke zjištění rasového/etického původu nebo k odvození náboženského přesvědčení či zdravotních údajů. Pracovní skupina obecně nepovažuje snímky na internetu za citlivé údaje¹⁵, nejsou-li snímky jednoznačně použity k odhalení citlivých údajů o fyzických osobách.

Jako správci údajů nesmí poskytovatelé SSS zpracovávat citlivé údaje o členech či nečlenech SSS bez jejich výslovného souhlasu¹⁶. Pokud poskytovatel SSS zařadí do formuláře profilu uživatelů otázky týkající se citlivých údajů, musí objasnit, že zodpovězení těchto otázek je zcela dobrovolné.

3.5 Zpracování údajů nečlenů

Mnoho SSS uživatelům umožňuje, aby poskytli údaje o jiných osobách, například připojením jména k obrázku, ohodnocením osoby, uvedením „osob, které jsem potkal/a / s nimiž bych se chtěl/a setkat“ na akcích. Toto označování může rovněž identifikovat nečleny. Zpracování těchto údajů o nečlenech poskytovateli SSS lze provádět pouze v případě, je-li splněno jedno z kritérií stanovených v článku 7 směrnice o ochraně údajů.

Vytváření předem vyhotovených profilů nečlenů prostřednictvím seskupování údajů, které jsou nezávisle poskytnuty uživateli SSS, včetně údajů o vztahu odvozených z předaných adresářů, nemá právní základ¹⁷.

V případě, že SSS má prostředky ke kontaktování neuživatelé a informování tohoto neuživatelé o existenci osobních údajů, které se ho týkají, by případný e-mail s výzvou, aby se tento přihlásil k SSS za účelem získání přístupu k těmto osobním údajům, znamenal porušení zákazu stanoveného v čl. 13 odst. 4 směrnice o soukromí a elektronických komunikacích, který se týká zasílání nevyžádaných elektronických sdělení pro účely přímého marketingu.

3.6 Přístup třetích stran

3.6.1 Přístup zprostředkovaný pomocí SSS

Kromě základní služby SSS nabízí většina SSS uživatelům dodatečné aplikace poskytované třetími stranami, které také zpracovávají osobní údaje.

---

označených snímcích nebo videonahrávkách, nebo stanovení termínu pro odstranění označení, pro něž označená fyzická osoba neposkytla souhlas.

¹⁴ Členské státy mohou stanovit výjimky z tohoto pravidla, viz čl. 8 odst. 2 písm. a) druhá věta a čl. 8 odst. 4 směrnice o ochraně údajů.

¹⁵ Zveřejňování obrázků na internetu však vyvolává rostoucí obavy ohledně ochrany soukromí s tím, jak se zlepšují technologie pro rozpoznávání tváří.

¹⁶ Souhlas musí být svobodný, výslovný a vědomý.

¹⁷ 38. bod odůvodnění směrnice o ochraně údajů uvádí: „Vzhledem k tomu, že korektní zpracování údajů předpokládá, že subjekty údajů jsou informovány o probíhajícím zpracování a že mají nárok, pokud jsou údaje získávány od nich, na přesné a úplné informace o okolnostech tohoto shromažďování“. Pro některé SSS se zveřejňování profilů nečlenů údajně stává důležitým způsobem marketingu jejich „služeb“.

SSS by měly mít prostředky k zajištění toho, aby aplikace třetích stran splňovaly směrnici o ochraně údajů a směrnici o soukromí a elektronických komunikacích. To zejména znamená, že by měly uživatelům poskytnout jednoznačné a konkrétní informace o zpracování jejich osobních údajů a že mají přístup pouze k nezbytným osobním údajům. Třetím stranám – vývojářům aplikací by proto měl být ze strany SSS umožněn víceúrovňový přístup, takže lze rozhodnout o způsobu přístupu, který je ve své podstatě omezenější. Poskytovatelé SSS by měli dále zajistit, aby uživatelé mohli snadno sdělit své obavy týkající se těchto aplikací.

3.6.2 Přístup třetích stran zprostředkovaný uživateli

Poskytovatelé SSS někdy uživatelům umožňují přístup k údajům a jejich aktualizaci pomocí třetích aplikací. Uživatelé mohou být například s to:

- číst a vyvěšovat sdělení pro síť ze svého mobilního telefonu,
- synchronizovat kontaktní údaje svých přátel v rámci SSS s adresářem ve stolním počítači,
- aktualizovat svůj stav nebo polohu v SSS automaticky pomocí jiných internetových stránek.

Poskytovatelé SSS zveřejňují způsob, jakým lze toto programové vybavení vytvořit, a to formou „aplikačního programového rozhraní“ („API“). To umožňuje kterékoli třetí straně vytvořit programové vybavení k provádění těchto úkolů a uživatelé si mohou svobodně vybrat mezi několika třetími poskytovateli¹⁸. Při poskytování API, které umožňuje přístup k údajům kontaktů, by poskytovatelé SSS měli:

- zajistit úroveň granularity, jež uživateli umožňuje zvolit pro třetí stranu úroveň přístupu, která postačuje k provádění pouze určitého úkolu.

Při přístupu k osobním údajům prostřednictvím API třetí strany jménem uživatele by služby třetích stran měly:

- zpracovávat a uchovávat údaje pouze po dobu potřebnou k provedení určitého úkolu;
- neprovádět s převedenými údaji kontaktů uživatele jiné operace než osobní použití poskytujícím uživatelem.

3.7 Právní důvody pro přímý marketing

Přímý marketing je základní součástí obchodního modelu SSS; SSS mohou používat různé marketingové modely. Marketing s využitím osobních údajů uživatelů by však měl splňovat příslušná ustanovení směrnice o ochraně údajů i směrnice o soukromí a elektronických komunikacích¹⁹.

Kontextový marketing je přizpůsoben obsahu, který si uživatel prohlíží nebo k němuž má přístup²⁰.

Segmentovaný marketing spočívá v zasílání reklamy cílovým skupinám uživatelů²¹; uživatel je zařazen do skupiny podle informací, které přímo sdělil SSS²².

¹⁸ Zatímco „API“ je obecný technický pojem, zde API odkazuje na přístup jménem uživatele, tj. uživatelé musí programovému vybavení poskytnout přihlašovací údaje, aby toto mohlo fungovat jejich jménem.

¹⁹ Pracovní skupina se v blízké budoucnosti hodlá zabývat různými aspekty on-line reklamy ve zvláštním dokumentu.

²⁰ Např. je-li na zobrazené stránce uvedeno slovo „Paříž“, může se reklama týkat restaurace v tomto městě.

²¹ Každá skupina je vymezená souborem kritérií.

Behaviorální marketing vybírá reklamu na základě pozorování a analýzy činnosti uživatelů během určité doby. Tyto techniky mohou podléhat různým právním požadavkům v závislosti na použitelných právních důvodech a charakteristikách použitých technik. Pracovní skupina doporučuje nepoužívat v modelech behaviorálního marketingu citlivé údaje, nejsou-li splněny všechny právní požadavky.

Bez ohledu na to, jaký model či kombinace modelů se použije, mohou být reklamy zasílány buď přímo SSS (zde poskytovatel SSS jedná jako zprostředkovatel), nebo inzerentem – třetí stranou. V prvním případě nemusí být osobní údaje uživatelů sděleny třetím stranám. V druhém případě však může osobní údaje o užívatelích zpracovávat inzerent – třetí strana, například pokud zpracovává IP adresu uživatele a cookie v počítači uživatele.

3.8 Uchovávání údajů

SSS nepatří do oblasti působnosti definice služeb elektronických komunikací uvedené v čl. 2 písm. c) rámcové směrnice (2002/21/ES). Poskytovatelé SSS mohou nabízet dodatečné služby, které spadají do oblasti působnosti služeb elektronických komunikací, například veřejně dostupnou e-mailovou službu. Takováto služba bude podléhat ustanovením směrnice o soukromí a elektronických údajích i směrnice o uchovávání údajů.

Některé SSS umožňují, aby jejich uživatelé zasílali výzvy třetím stranám. Zákaz používání elektronické pošty pro účely přímého marketingu se nevztahuje na osobní sdělení. Ke splnění výjimky pro osobní komunikaci musí SSS dodržet tato kritéria:

- odesílateli ani příjemci nejsou poskytnuty žádné pobídky,
- poskytovatel nevybírání příjemce sdělení²³,
- musí být jednoznačně uvedena totožnost odesílajícího uživatele,
- odesílající uživatel musí znát celý obsah sdělení, které bude zasláno jeho jménem.

Některé SSS uchovávají rovněž identifikační údaje uživatelů, kteří jsou vyloučeni ze služby, s cílem zajistit, aby se nemohli znovu zaregistrovat. V tomto případě musí být tito uživatelé informováni o tomto zpracování. Jedinou informací, kterou lze uchovávat, je mimoto identifikační údaj, nikoli důvody vyloučení těchto osob. Tento údaj by neměl být uchováván déle než jeden rok.

Osobní údaje předané uživatelem při registraci k SSS by měly být vymazány, jakmile se uživatel nebo poskytovatel SSS rozhodne účet zrušit²⁴. Stejně tak by neměly být uchovávány údaje, které uživatel vymazal při aktualizaci svého účtu. Poskytovatelé SSS by před podniknutím těchto kroků měli uživatele informovat o době uchovávání pomocí prostředků, které mají k dispozici. Z bezpečnostních a právních důvodů by v určitých případech mohlo být opodstatněné uchovávání aktualizovaných nebo smazaných údajů a účtů po stanovenou dobu, aby se zamezilo nezákonnému úmyslnému jednání plynoucímu z krádeže totožnosti a jiných přestupků nebo trestných činů.

Pokud uživatel službu po stanovenou dobu nepoužívá, profil by se měl stát neaktivním, tj. ostatní uživatelé nebo vnější svět by neměli mít možnost si jej prohlížet, a po další době by

---

²² Např. při registraci ke službě.

²³ Tj. praxe některých SSS zasílat výzvy bez rozdílu celému adresáři uživatele není přípustná.

²⁴ Podle čl. 6 odst. 1 písm. e) směrnice o ochraně údajů musí být údaje „uchovávány ve formě umožňující identifikaci subjektů údajů po dobu ne delší než je nezbytné pro uskutečnění cílů, pro které jsou shromažďovány nebo dále zpracovávány“.

měly být údaje na nevyužívaném účtu smazány. Poskytovatelé SSS by před podniknutím těchto kroků měli uživatele vyrozumět pomocí jakýchkoli prostředků, které mají k dispozici.

3.9 Práva uživatelů

SSS by měly respektovat práva fyzických osob, jichž se zpracování údajů týká, podle ustanovení článků 12 a 14 směrnice o ochraně údajů.

Práva uživatelů na přístup k údajům a jejich opravu nejsou omezena na uživatele služby, nýbrž na všechny fyzické osoby, jejichž údaje jsou zpracovávány²⁵. Členové a nečlenové SSS musí být prostředky k uplatnění svých práv na přístup, opravu a výmaz. Domovská stránka SSS by měla jednoznačně odkazovat na existenci „subjektu pro vyřizování stížností“, který poskytovatel SSS zřídil za účelem řešení otázek týkajících se ochrany údajů a soukromí a vyřizování stížností podaných členy i nečleny.

Čl. 6 odst. 1 písm. c) směrnice o ochraně údajů vyžaduje, aby údaje byly „*přiměřené, podstatné a nepřesahující míru s ohledem na účely, pro které jsou shromažďovány a/nebo dále zpracovávány*“. V této souvislosti je možno poznamenat, že pro SSS může být nezbytné zaregistrování určitých identifikačních údajů členů, nesmí však zveřejnit skutečná jména členů na internetu. Poskytovatelé SSS by proto měli pečlivě uvážít, zda mohou odůvodnit to, že své uživatele nutí, aby vystupovali pod svou skutečnou identitou místo pod přezdívkou. Existují pádné argumenty pro to, poskytnout uživatelům v tomto ohledu možnost výběru, a nejméně v jednom členském státě to představuje právní požadavek. Argumenty jsou obzvláště pádné v případě SSS s velkým počtem členů.

Článek 17 směrnice o ochraně údajů vyžaduje, aby správce přijal vhodná technická a organizační opatření na ochranu osobních údajů. K těmto bezpečnostním opatřením patří zejména kontrola přístupu a mechanismy pro ověření totožnosti, které lze zavést i v případě, jsou-li používány přezdívky.

4. Děti a nezletilé osoby

Velkou část služeb SSS využívají děti nebo nezletilé osoby. Stanovisko pracovní skupiny WP147²⁶ se zaměřilo na uplatňování zásad ochrany údajů ve školním a vzdělávacím prostředí. Stanovisko vyzdvihlo potřebu zohlednit nejlepší zájem dítěte, jak je rovněž stanoveno v Úmluvě OSN o právech dítěte. Pracovní skupina chce zdůraznit význam této zásady také v souvislosti se SSS.

Orgány pro ochranu údajů po celém světě přijaly některé zajímavé iniciativy²⁷, které se zaměřují především na zvyšování informovanosti o SSS a možných rizicích. Pracovní skupina podporuje další výzkum týkající se odstranění potíží souvisejících s ověřením přiměřeného věku a prokázáním vědomého souhlasu k lepšímu řešení těchto problémů.

Na základě dosud zmíněných úvah se pracovní skupina domnívá, že by k řešení otázek ochrany údajů dítěte v rámci SSS byla vhodná mnohostranná strategie. Tato strategie by mohla být založena na:

- iniciativách na zvýšení informovanosti, které jsou zásadní pro zajištění aktivní účasti dětí (prostřednictvím škol, zařazením základů ochrany údajů do učebních osnov,

²⁵ Např. tak je tomu v případě, pokud SSS použila e-mailovou adresu této osoby k zaslání výzvy.

²⁶ http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/docs/wpdocs/2008/wp147_en.pdf.

²⁷ Např. portugalská iniciativa „Dadus“ <http://dadus.cnpd.pt/>, dánská iniciativa „Chat Check Badge“, <http://www.fdim.dk/>.

vytvořením vzdělávacích nástrojů ad hoc, prostřednictvím spolupráce příslušných vnitrostátních orgánů),

- oprávněném a zákonném zpracování údajů s ohledem na nezletilé osoby, například nevyžadování sdělování citlivých údajů v přihlašovacích formulářích, žádný přímý marketing zaměřený výslovně na nezletilé osoby, předchozí souhlas rodičů před přihlášením a náležitý stupeň logického oddělení komunit dětí a dospělých,
- zavedení technologií zlepšujících ochranu soukromí – např. standardní nastavení respektující soukromí, vyskakovací okna s upozorněním při provádění příslušných kroků, programové vybavení k ověření věku,
- samoregulaci ze strany poskytovatelů s cílem podporovat přijetí kodexů s účinnými donucovacími opatřeními, rovněž kázeňské povahy,
- v případě potřeby legislativních opatřeních ad hoc s cílem odrazovat od nekalých a/nebo podvodných postupů v rámci SSN.

5. Shrnutí povinností/práv

Použitelnost směrnic ES

- 1. Směrnice o ochraně údajů se obecně vztahuje na zpracování osobních údajů poskytovateli SSS i v případě, že se jejich ústředí nachází mimo EHP.**
- 2. Poskytovatelé SSS jsou považováni za správce údajů podle směrnice o ochraně údajů.**
- 3. Poskytovatelé aplikací mohou být považováni za správce údajů podle směrnice o ochraně údajů.**
- 4. Uživatelé jsou s ohledem na zpracování jejich údajů poskytovateli SSS považováni za subjekty údajů.**
- 5. Zpracování osobních údajů uživateli ve většině případů spadá do výjimky pro domácí použití. Existují rovněž případy, kdy se tato výjimka na činnosti uživatele nevztahuje.**
- 6. SSS nespadají do oblasti působnosti definice služby elektronických komunikací, na SSS se proto nevztahuje směrnice o uchování údajů.**

Povinnosti poskytovatelů SSS

- 7. Poskytovatelé SSS by měli uživatelům sdělit svou totožnost a poskytnout úplné a jednoznačné informace o zamýšlených účelech a různých způsobech zpracování osobních údajů.**
- 8. Poskytovatelé SSS by měli zajistit standardní nastavení respektující soukromí.**
- 9. Poskytovatelé SSS by měli uživatelům poskytnout informace a přiměřené upozornění na rizika pro soukromí při přenášení údajů na SSS.**
- 11. Poskytovatelé SSS by měli uživatelům doporučit, aby obrázky nebo informace o jiných fyzických osobách byly přenášeny pouze se souhlasem dotčených osob.**

12. **Minimálně domovská stránka SSS by měla obsahovat odkaz na subjekt pro vyřizování stížností zabývající se otázkami ochrany údajů, a to pro členy i nečleny.**
13. **Marketingová činnost musí dodržovat pravidla stanovená ve směrnici o ochraně údajů a ve směrnici o soukromí a elektronických komunikacích.**
14. **Poskytovatelé SSS musí stanovit maximální lhůty pro uchovávání údajů o neaktivních uživatelích. Nevyužívané účty je nutno zrušit.**
15. **Co se týká nezletilých osob, poskytovatelé SSS by měli přijmout příslušná opatření k omezení rizik.**

Práva uživatelů

16. **Členové a popřípadě nečlenové SSS mají práva subjektů údajů podle ustanovení článků 10–14 směrnice o ochraně údajů.**
17. **Členové i nečlenové by měli mít přístup k snadnému postupu vyřizování stížností zavedenému poskytovatelem SSS.**
18. **Uživatelé by měli mít obecně možnost používat přezdívku.**

V Bruselu dne 12. června 2009
Za pracovní skupinu
předseda
Alex TÜRK